GOVOR AMBASADORA FRANCUSKE

NA SVEČANOJ SJEDNICI

INTERNACIONALNE LIGE HUMANISTA

Sarajevo – 24. februara 2014.g.

Uvaženi gospodine ministre,
Monsinjore,
Uvaženi gospodine predsjedniče Lige humanista,
Ekselencije,
Dame i gospodo,
Dragi prijatelji,

U trenutku kada mi je predloženo da govorim na zatvaranju ove manifestacije Lige Humanista, osjetio sam se dvostruko počašćen. Naravno da sam radosno prihvatio taj poziv i shvatio ga kao dvostruko priznanje.

Na prvom mjestu priznanje Francuskoj, koju imam čast i zadovoljstvo da predstavljam skoro četiri godine u Bosni i Hercegovini; priznanje mojoj zemlji za ideje koje je promicala i branila u svojoj modernoj istoriji; priznanje – ako bih trebao navesti primjer pred ovom skupštinom – Deklaraciji Prava čovjeka i Građanina usvojenoj 26. avgusta 1789. godine, koja i danas stoji u preambuli našeg ustava.

Zatim priznanje René Cassinu, jednom od velikih humanista XX. vijeka, predsjedniku Evropskog suda za Ljudska prava, čije ime je zauvijek povezano sa Univerzalnom deklaracijom o Ljudskim pravima, za šta je dobio Nobelovu nagradu za mir 1968.godine. On počiva u Panteonu Francuske Republike.

Želim na početku da posebno pozdravim laureate ovog dana. I ja Vam se pridružujem u javnom priznanju njihovom djelovanju, sa nekima od njih sarađivao sam u najboljem duhu ili na našim projektima iz kulture u okviru obilježavanja Stogodišnjice ove 2014. godine (zar ne draga Jasmina Pašalić, naša predsjednica Fondacije "Sarajevo, srce Evrope", ili u angažmanu Ratko Orozović koji me pozvao da predsjedavam žirijem Jahorina film festivala 2013.godine!). Pozdravljam i istaknutog novinara Zvonka Marića.

Da se vratim na René Cassina, želim podsjetiti na njegovu aktivnu podršku porukama humanista, apelu iz Filadelfije i Dubrovnika. Svijetu, građanima svijeta potrebne su takve poruke, koje su u isto vrijeme tako znakovite. Teške slike iz Sirije, Kijeva ovih dana to tragično potvrđuju. One podsjećaju na riječi i djela Jean Jaurèsa, jednog drugog vatrenog branioca mira, ubijenog u predvečerje rata, 31.jula 1914., uoči Prvog svjetskog rata te " *lude međunarodne klaonice*" kako je rekao Louis-Ferdinand Céline, kojeg ćemo se kolektivno sjetiti za stotinjak dana. Sto godina kasnije, više nego ikada, svi imamo odgovornost da prenosimo, sa svom snagom naših ubjeđenja, poruku mira i pomirenja.

Jer naš svijet se kreće, prenosi i održava u životu negativne ideje diktirane neznanjem, netolerancijom, egoizmom, nacionalizamom koji nije ništa drugo nego širenje svog vlastitog egoizma na svoju zajednicu. Te ideje postepeno stvaraju plodno tlo na kojem rastu mržnja i rat.

Međutim, kada se iščitavaju pisma boraca iz 1914., shvata se koliko su svi ovi vojnici, bilo koje nacionalnosti, bili slični, bliski u svojim patnjama i nerazumijevanju razloga radi kojih su morali stradati.

Činjenica je da nisu ratovali pojedinci, nego zajednice. Istorija je puna, čak prezasićena, ratovima između zajednica. Isticanje i odbrana interesa jedne zajednice – jednog naroda rekao bih ovdje – potiskuje uvažavanje pojedinca, koji treba biti u centru svake politike.

Ovaj svijet, u svojoj realnosti, treba da čuje izraze uvjerenja, skoro etičkog, koje prati vašu poruku mira. Ostaće pitanje stvarnog vođenja međunarodnih poslova u svijetu kojeg remete egoizmi, odbacivanje razlike, nacionalizam, sukobi.

Max Weber nam predlaže vrlo politički odgovor uz sugestiju da ni u čemu ne odustanemo od "te etičnosti uvjerenja", ali da je pratimo jednom drugom gestom koju diktira "etika odgovornosti". Ovim rezonovanjem moraju se po mom mišljenju voditi razmišljanje i djelovanje političkih lidera.

Tako i pitanje svjetskog razoružanja koje jeste jedna od poruka deklaracije iz Dubrovnika. Da, to treba afirmisati i zahtijevati! U isto vrijeme dok se politički realizam svodi na Pascalovo razmišljanje za kojeg "*pravo bez sile, jeste nemoć*"; *snaga bez prava, tiranija*".

Sinteza između uvjerenja i odgovornosti navela je Francusku da zadrži koncept kojeg su kasnije utvrdile Ujedinjene Nacije ; odgovornost zaštite. U tom duhu i prožeta tom obavezom Francuska je vojno intervenisala u Libiji, Maliju, Cenralnoafričkoj republici. Ne radi zaštite režima, nego žena i muškaraca čiji su fizički integritet, sloboda, dostojanstvo, u opasnosti!

Upravo Čovjek, Građanin, ponovo, mora biti u srcu društva. Zahtijevajući svakodnevno pravdu i hljeb, zar to upravo ne traže oni koji danas protestuju, priznanje njihovog statusa čovjeka i građanina?

U dijelu svijeta, gdje su prevagnuli bojazan, strah, mržnja drugog, svakog dana treba podsjećati na poruku humanista : mi smo svi građani svijeta, uzajamno obogaćeni našim razlikama. To je ono što je tako dobro izjavio Lacordaire, nasljednik filozofa Prosvjetiteljstva, oblikovan kulturama tadašnjeg svijeta : "Ja sam Atinjanin – pisao je – Rimljanin, stanujem u podnožju Partenona, i čujem, sa vrha Kaptola, Cicerona koji mi govori i budi emocije"./.

Roland GILLES